

LIBERTATEA

Abonamentul:

Preţul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărăşia” şi „Bobîrnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an! Pentru America *trei dolari* pe an.

Foaie naţională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca şi abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

In serile lungi de iarnă.

Sînt iarăş aci serile lungi de iarnă. Pe multe locuri poporul nostru, neştiind cu ce să mai omoare vremea lungă, face sara şezători, la care să adună feciori şi fete şi bărbaţi şi femei tinere, şi unele torc, altele cos, iar bărbaţii spun poveşti şi znoave şi glume şi versuri. Acestea sunt »casinele« satelor. Pe multe locuri însă, cei adunaţi la şezătoare, nu să aleg cu nimic alta, decît chiar cu risul ori cu poveştile sperioase ce le tulbură capul şi visurile.

Venim cu un sfat pentru fraţii nostri din popor şi îi rugăm să ridice şi ei, pe cît pot, înşămîntatea şi folosul acestor întruniri nevinovate, cercînd să îplinească şi ei vorba cuminte: a împreuna frumosul cu folosul. Iar asta nimenea nu o poate face mai bine ca tocmai abonaţii şi cetitorii de foi. Cetitorii nostri să nu pregete a merge şi ei la aceste şezători, şi dacă află că să ţin astfel de şezători mai multe, în mai multe crînguri ori uliţi ale satului, ei să se împartă ca la fiecare să meargă cite unul macar. Iar mergînd la acelea, să nu meargă cu mîna goală, ci să ducă cu sine şi foile noastre, alegîndu-şi încă de acasă, ce cred ei că e mai plăcut pentru petrecerea celor adunaţi, a le fi cetit. Indesebi o să le facă plăcere cu cetiri din «Foaia Interesantă» şi din «Bobîrnaci», apoi cu cetire de ştiri ciudate dintre noutăţile din «Libertatea». Cele politice nu să potrivesc acolo, acelea le ceteşte omul singur acasă ori la alte prilegiuri mai serioase decît o şezătoare.

Credeţi că e lucru neînsemnat ce vă sfătuim şi vă rugăm să faceţi? Nu! Din potrivă, e lucru de mare însemnătate! Ascultînd azi, ascultînd mîne glumele, poeziile populare, versurile, znoavele, întîmplările, ce i-le ce-

teşti din una şi alta din aceste foi, trezeşti mai în cutare june, mai în cutare fată dorul de a şti el, ori ea, însaşi mai multe decît tu i-ai cetit, şi unul altul îţi cere mîne foile împrumut, le cere şi peste o săptămînă, dela o vreme îndrăgind cetitul din ele, îi e greu să ţi-le tot ceară împrumut, şi — şi-le cumpără el însuşi, să «abonează» şi el la ele.

Iar acest lucru, nu că ne e nouă de vr'un folos, dar e de folos pentru deşteptarea şi înălţarea sufletească a poporului nostru! Căci, ori-cine ce-ar zice, un om ce ceteşte foi şi cărţi, e totuşi alt om, cu altă judecată despre lume şi despre ţară, cu alte preţuri despre sine însuşi, — decît unul ce nu mai dă cu ochii şi prin cele foi ce-l îmbărbătează!

Că foile noastre învaţă pe fiecare Român să nu se socotească pe sine de un sclav nemernic al domnului notarăş ori fibirău ori fişpan ori ministru, ci să ştie că el, *ţăranul*, e *talpa ţării*, el e pe care să înalţă întregă marea şi încurcarea clădire a statului, a cărui mîni şi picioare, rotile, stîlpi, uşi ori fereşti, sunt miile de deregători ai statului. Dar întregă această clădire pe poporul de jos, pe ţăranul purtător de plug, razimă! El e mama tuturor, dătătorul de hrană şi de bine al tuturor! Iar dacă așa e, el să nu cadă cu faţa în ţărînă, să nu se tîrăe fricos ca un verme fără preţ, naintea fiecărui deregător, care e numai o rotică, o şindilă, un ochiu de fereastră, din clădirea, care din a lui, din a ţăranului sudoare şi voie s'a ridicat, şi tot pe el razimă!

Noi învăţăm pe oameni a fi mai bărbaţi, mai oameni, decum să poartă ei azi în faţa deregătorilor, cari nu li-s »domni«, ci slujitorii!

Aşa azi un pic, mîne un pic, să schimbă vederile şi părerile, să prefacă şi să întăreşte sufletul în omul ce să îndeletniceşte cu cetitul de bune foi! Şi vederea minţii i-se lărgeste. Înţelege mai bine toată viaţa şi chemarea lui în lume, în stat, în comună, în sînul neamului.

Iar cel-ce azi cu adevărat marele bine al poporului nostru îl vrea, — *între aceasta trebuie să ostenească!* Şi acest lucru bun pentru viitorul neamului, îl ajunge trezînd în cît mai mulţi dorul de a ceti foi şi cărţi alese!

Folosiţi înţelepţeşte serile lungi de iarnă şi şezătorile, pentru acest scop cuminte.

UNELE—ALTELE

4000 cor. „Fondului Cultural” dela Sibiiu.

Dl Dr. Iosif Gal, un fruntaş al bisericii gr.-or. române, membru în Casa Magnaţilor din Pesta, — a dăruit zilele trecute pentru „Fondul Cultural” întemeiat de Conzistorul din Sibiiu, 4000 cor.

Chemarea cea nobilă a acestui „Fond”, ca şi a celor din archidieceza gr.-cat. a Blajului şi cele a diecezelor de Arad şi Caransebeş: de-a ajutata după putinţă şcoala poporală română ajunsă la zile grele, — ne face să simţim un fior de stimă faţă de toţi cîţi să gîndese la aceste fonduri şi le trimit nobile danii. Fie primită cu laudă şi frumoasa danie a dlui Dr. Iosif Gal.

Cinste bărbaţilor vrednici.

Să cinsteşte pe sine neamul care îşi cinsteşte pe bărbaţii săi vrednici. E adevăr vechiu ca lumea acesta.

De aceea cade bine sufletelor noastre văzînd ce sărbări aducătoare de cinste au aranjat Dumineca trecută Români la Sibiiu în onoarea dlui Partenie Cosma, care de 25 ani îplineşte cu cinste şi vrednicie slujba de Director, îndrumător şi ocrotitor al băncii „Albina”.

Dl Partenie Cosma are un trecut bogat în lucrare pentru bine de obşte românesc, atît în folosul băncii „Albina”, cît şi pentru biserica gr.-or. din care face parte, pentru „Asociaţiune”, pentru mişcările naţionale şi pentru tot ce e românesc.

De aceea a şi fost viu şi cu mult respect fericit de data asta:

Din partea Direcţiunii „Albinei” prin rostul preşedintelui Şuluţ;

din partea funcţionarilor „Albinei” prin rostul dlui Dr. Verdea;

din partea comitetului de supraveghere prin rostul dlui Matei Voileanu;

din partea bisericii gr.-or. române prin rostul însuşi Esc. Sale *Metropolitului Meşianu* însoţit de vicarul Dr. Puşcariu, —

ba şi institutele mari săseşti din Sibiiu, i-au trimis călduroase şi respectuoase felicitări.

Vrednic este dl P. Cosma de sărbarea ce i-s'a făcut.

De numele dsale, ca zelos şi cinstit muncitor în ogorul românesc, economic şi cultural, — a fost legat din acest prilegiu un frumos *fond-cultural*.

Dee-i Dzeu încă zile multe şi putere de muncă!

Dela „Copiii nimănui”

Cetitorilor nostri le e cunoscut frumosul fapt, că dl Vasile de Stroescu, a dăruit pentru tinereimea universitară română din Cluj 10.000 cor. ca să-şi poată cumpăra o bibliotecă, ca cel mai bun mijloc de a să cultiva în limba şi literatura şi în ştiinţa românească. Fapta a urmat cu răsunet la articolul dlui Oct. Goga intitulat „Copiii nimănui”, în care scria lipsa ce o duc aceşti tineri de o casină românească şi de o bibliotecă românească, cu care nimeni nu să gîndeşte să-înzestreze. Dl Stroescu a trimis îndată 10.000 cor. însărcinînd pe dl Dr. Mihai cu grija înfiinţării bibliotecii.

Pentru această nouă faptă mare a dlui Stroescu, tinerii români dela universitatea din Cluj au trimis binefăcătorului lor următoarea scrisoare de mulţumită:

Binefăcătorule Stroescu!..

Ca un vîntuleţ lin, călduţ de primăvară, ce trezeşte din amorţea iernii toată natura, așa ne sosi împărăteasca-Ţi danie, binefăcătorule Stroescu!..

Inimile ne bat repede, mişcate de binefacere, feţele ne sînt mai

surizătoare și deschise, glasurile par mai puternice, mai pline de credință, cu ochii cercetători poți celi de pe întreagă ființa noastră încrederea și nădejdea în un viitor mai norocos!.

De acum nu vom mai vedea tineri, cum, cu fruntea încrețită, o să-și povestească neajunsurile și nevoile ce le sufer, că nu au hrană sufletească pentru potolirea lor; nu vom vedea tineri, a căror glas tot mai domol și neîncrezător să vorbească, când vor cerca să găsească un nou sprijin, ce tot mereu întirzia...

Da! Dania d-voastră ne lipsește de această priveliște.

Ne dă însă în schimb una mai desfătătoare, ne lasă să vedem o ceată de tineri, a căror fețe reoglin-desc credincios starea lor lăuntrică, clipa de bucurie și înălțarea sufletească, fala că suntem Români, din neamul din care faceți parte și D-voastră!

Norocul nostru se poate asemăna cu acela al omului, ce singuratic, fără sprijin, lăsat în grija mașteră a sorții lui, pornește spre o țintă, tinde către vre-un ideal, dar cărarea spinoasă tot mai mult i-se încurcă, întunecul beznă tot mai greu îl cutropește, se crede aproape pierdut, când iată de odată se arată o stea călăuzitoare, ce îl îndreaptă spre liman... și atunci o piatră grea îi cade de pe suflet, ochii îi scilpesc de fericirea mîntuirii... pasul lui acum sigur ne arată pe omul aproape renăscut.

Așa ne sosi marimimoasa-Ți dăruire!

Dar cum am fi în stare să Vă mulțămim aceasta?

Aceste sute de inimi tinere simțitoare, — ce sunt ușurate din mila Măriei Tale, — poate ar găsi cuvinte pătrunzătoare, ce ar străbate din inimi curate la o inimă mare, și poate V'ar putea încredința de sinceritatea inimilor curate cari cercă a Vă mulțumi. Noi însă nu o cercăm, căci cine știe dacă am găsi vorbe destul de glăsuitoare.

De aceea, în locul vorbelor de mulțămire, îngădui-Ți-ne încă o rugare, a cărei împlinire din partea Dvoastră, ne dă cea mai mare mîngăiere și bucurie.

Ne rugăm să păstra-Ți în inima Dvoastră încredințarea neclintită, că ajutorul trimis o să-l folosim numai întru binele și înaintarea noastră; că tinerimea română din Cluj totdeauna o să-și aducă aminte și o să pomenească cu mîndrie numele D-Voastră, o să păstreze cu sfințenie amintirea D-Voastră, ca a unui adevărat părinte al ei, și, în urmă, că la vremuri, când se va cere și dela noi ceva pentru totul, nu vom sta la îndoială a grăbi cu bănișorii nostri, și astfel vom da napoi neamului, — care Vă zace atît de adînc la inimă, roadele clătigate.

Binefăcătorule Stroescu! Fă loc acestei încredințări în inima-Ți mobilă! Martor și judecător chemăm tot neamul românesc, ca la rîndul

său să ne judece și să ne arunce în fața rușinei, dacă vom călca făgăduința — să ne intereseze ca pe niște trădători, de nu vom sta locului, unde ne chiamă binele obștesc!

Chezeșia ne e dorul de muncă cinstită, muncă de convingere, muncă națională!...

Idealul: desăvîrșirea sufletească și trupească a noastră, și astfel a neamului.

Cluj, la 15/28 Dec. 1910.

„Copiii nimănui“.

Dela oraș.

Viriliștii români în reprezentanța orașului Orăștie, sunt pe anul 1911 următorii:

I. I. Vulcu, cu dare de K.	5068.58
Dr. A. Muntean	3221.08*
Nicolau Vlad	2500.38
„Ardeleana“	1765.64
Ioan Moța	1640.56*
Dr. I. Popu	1239.19*
Dr. A. Vlad	1164.30*
Dr. S. Moldovan	1099.24*
N. Opincariu	959.90*
Dr. R. Dobo	893'40*
Const. Baicu	806.76*
Dr. C. David	800.68*

adeacă 12 din 31 de viriliști ai orașului. Ceialalți viriliști îi dau: Sașii 11. Ungurii cu Jidaniî împreună 8. (4 și 4). Cei însemnați cu o steluță (*) au darea socotită duplu.

Vărsarea de sînge dela Galați.

Despre sălbateca faptă gendarmerească dela Galați (com. Făgăraș) să scriu „Tribunele“ următoarele:

În ziua de alegere vechiul primar, Petru Schiopu, pe care l-ar fi voit comuna, afară de pretorul și cîți-va rătăciți de ai lui Petru Lazar, — auzind că și așa nu va fi pus în candidație, a spus că nu mai rîvnește la postul de primar.

Atunci poporul a cerut să fie candidat Nicolae N. Comșa, un țaran tînăr și deștept.

Pretorul, Bistray József, însă le-a spus, că nici într'un caz nu va candida pe N. Comșa! Poporul s'a mulțămim cu aceasta, dar a cerut ca în locul lui N. Comșa să fie candidat Ilie Marhao, iarăș un țaran fruntaș și isteț, iubit de popor.

Ilie Marhao, rugat de popor, intră în cancelaria primăriei, se înștiințează la postul de primar și roagă pe pretorul să-l candideze. Pretorul i-a făgăduit că îl va pune în candidație. Marhao a spus poporului care era în mare liniște și treaz, luminat, zisa pretorului.

Așteptam cu toții publicarea candidării. Când colo ce să vezi: pretorul prin o apucătură nevrednică, publică poporului că numai trei candidați sunt: urgisitul Petru Lazar și doi „figuranti“, iar Ilie Marhao nicăirea!

Candidarea aceasta volnică, care nu era decît o tragere pe sfoară a poporului, a stîrnit în popor o furună de protestări.

Oamenii ridică pe umeri pe candidatul lor Marhao, în semn că pe acesta îl voiesc de primar! Pretorul îi batjocorește strigîndu-le:

— „Moi proștilor, io poruncește nu voi, io pune primar, nu voi. Învață io la voi!“

Aprinderea poporului crescă și mai tare în urma purtării nelegale a pretorului, care era ajutat și de câteva coade de popor.

Poporul voia să-și ducă candidatul în fața pretorului și să-l arete ca pe omul dorit de întreaga comună. În ușa cancelariei erau așezați patru jandarmi cu puștile încercate și baionetele înștepte.

Cînd poporul mergea către cancelarie, încă înainte de-a fi putut ajunge în apropierea jandarmilor, aceștia își descărcară puștile asupra mulțimei! Cei cari erau mai aproape de jandarmi, la 5—6 pași, văzînd că jandarmii au ridicat puștile să dea foc, s'au tras la o parte, sau s'au plecat, și astfel s'au fost împușcați cei dîndărătul lor!

La întîiul trîznet de puști poporul a început a fugi în ruptul capului care încătrău, pe după zidurile bisericeii din față. Gloanțele curgeau însă ca ploia în cei cari căntau scăpare!

După ce și-au sîrșit gleanțele s'au aruncat cu baioneta, străpungînd pe cei cari au putură scăpa cu fuga! I-au străpuns din spate!

După ce gătără vărsarea de sînge, venindu-și în ori asupra faptei lor criminale, au început a căuta coperire, și fiindcă nu aveau, doi jandarmi și-au rupt ei înșiși șnururile de pe piept, ba unul și-a sfîrticat și gulerul, — ca să zică că poporul li-a făcut-o!

Netrebnicia acestei apucături e vădită, căci dacă ajungea poporul până acolo, ca să le smulgă jandarmilor ciucurii de pe piept și să le rupă gulerul, de sigur că nu ar fi fost în stare să mai puște, căci le-ar fi luat întîi puștile și săbiile! Acestea se pot dovedi cu mulțime de martori.

La câteva minute după măcel, s'a și adus din Făgăraș (distanță de 16 minute) în marș grăbit o companie de honvezi și vre-o 15 jandarmi.

Jandarmeria s'a pus pe lucru, ca să aște pe „ațîțători“. Iute au fost prinși cu ajutorul honvezilor, vre-o 20 de alegători, — numiți de păcătosul Petru Lazar și de clica lui „inteligentă“, — la cancelaria, comunală. Prizonierii au fost apoi luați la întrebări tot de către cei cari au făptuit măcelul!

Iată ce fel de întrebări li-s'au pus:

— „Moi, ce pus muna pe pușca la jandarm? Moi, tu rupt ciucuri la jandarm?, moi, ce rupt hăla, manta la jandarm?“ — și multe de astea. Cercetarea a durat din 20 Dec. după

ameazi, până în 21 noaptea tîrziu cît au stat închisi cei 20 alegători.

Zadarnice au fost însă toate apucăturile și mijloacele jandarmior, căci n'au putut storce delanici un „hoț de vinovat“ recunoaștere de vină. Cei arestați, afară de 4 „îndemnători“, au fost puși pe picior liber.

În contra jandarmilor s'a pornit cercetarea prin un căpitan auditor, tot dela jandarmi. Sîrșitul se poate prevedea: „jandarmii au fost îndreptățiți a se folosi de armă, căci au fost în apărare, fiind atacați (!?)“. Așa vor zice.

Este o scornitură și minciună netrebnică că alegătorii gălățeni ar fi fost beți, de oarece deja din presara alegerii, toate crîșmele din comună au fost închise!

Din cei împușcați, doi să luptă cu moartea, iar cei cari vor scăpa rămân schilavi, fără de putință de a-și ținea familiile și cei copilași minoreni.

Fișpanul a fost chemat telegrafic la Pesta, iar voinicosul și sîngerosul pretor — s'a bolnăvit de frica faptei sale nelegiuite.

Poporul e foarte ațîțat în contra pretorului Nicolae Aron și a notarului Nicolae Tulbure, cari au fost și ei pentru candidarea volnică a lui Petru Lazar, omul lor...

Trist destul.

Moștenitorul — la Pesta.

— Stă 5½ ora și napoi. —

Foile ungrurești făceau mare lucru din venirea Moștenitorului de Tron la Pesta pentru a deschide lucrările Delegațiilor. Ci-că e un pas pentru a să apropia de viața politică a Ungurilor...

Acum aceleași foi ale lor spun cu gură acră, că marele Domn nu stă decît 5 ciasuri în Pesta. La 11 sosește, nu lasă să i-se facă nici o „primire“, nici un alaiu, își împlinește lucrul și la 3½, după amiaz pleacă nepoi la Viena, ca și cum nici n'ar fi fost... Tare îi e drag de Pesta asta a Ungurilor! Întrebare de nu-și închide și ochii dela gară până la palatul regal și napoi...

Din România

Seratele culturale ale Ligei.

Precum am fost pomenit încă, Liga dela București a pus la cale un șir de șezători culturale prin Țară, în scop de a sporî atragerea lumii în jurul Ligei și a-i sporî fondurile.

A 5-a șezătoare de acest fel a avut loc, — precum ne arată „Neamul Românesc“, le Ploiești în 28. Nov. v. (11 Dec. n.) din prilegiul aniversării căderii Plovnei!

S'a vorbit frumos și cu interesante amănunte despre marele fapt istoric, arătîndu-să și interesante documente diplomatice ale celor zile.

S'au cîntat apoi melodii frumoase din T. Cerna și I. Vidu. S'au cîntat poezii, etc.

Dum. în 5/18 Dec. a avut loc a 6-a șezătoare, iar acum Duminică va avea loc un mare festival, la care dl prof. N. Iorga va citi o conferință prea interesantă.

Desamăgire...

După-ca au reușit să trîntească pe Tisza în 1906, cînd au venit la putere politici unghuri așaziși „grii“, ca Kossuth, Wekerle, Apponyi, Andrassy, — ei au urcat treptele puterii ca adevărați „eroi“ naționali maghiari. Fața le strălucea de bucurie și de mîndrie, ochii lor schinteiau foc și pasul le era plin, îndesat, departe auzit. Nația unghurească nu-și mai încăpea în piele că ce oameni frumoși, mari, grii, au ajuns cîrmuitori ai ei! Dar nu trecură patru ani de zile, și griii pămîntului și tarii lumii, să prăbușiră de pe treptele puterii în un chip cît să poate de puțin glorios, precum să știe.

Scriind în numărul său de Crăciun, ziarul „Pesti Hirnap“ are ca articol de Crăciun pus la locul fîtii, un articol ce să începe precum urmează:

»Despre bătrînul general Fejérváry Géza au rămas de poveste multe znoave vesele. (O singură glumă rea a făcut și el odată: cînd a primit să fie fîtii ministru). Despre el să spună și următoarele:

«Odată naintea împăratului s'a adunat oare-unde statul major al generalilor (ofițerli înalți dela general în sus). Nații domni, toți »excelenții«, arătau foarte voinici în strălucita lor uniformă (haină). Maestatea Sa a și spus-o celor din jurul său, că ce arătători sunt generalii săi!

Generalul Fejérváry (care era și e tare bine, cu Maestatea Sa, socotit de prețin și apropiat al său), sta la spatele Maestății și auzind ce a spus, i-a zis încet:

— «De i-ai vedea numai Maestatea Ta desbrăcați în baia de abori... Știu că te-ai desamăgi una repede!..»

«Chiar așa să are și buna și bătrîna națiune maghiară cu generalii săi politici!

«Cît de voinici arătau încă numai nainte cu cîțiva ani toate căpeteniile politice în toate partidele. Era o plăcere să te uiți la ei! Și iacă 'l toți să desbrăcară naintea noastră în baia de abori a dietei, — de avurăm ce ne desamăgi de ei de toți!..»

Cu alte cuvinte, ziarul maghiar, însuși recunoaște, că cei mai »prima« dintre bărbații politici maghiari, nu-s stejari, cum să arată, ci numai niște putregaiuri, de cari doar scoarța e ce e, pînă lumea nu vede decît scoarța lor din afară.

Iar mai jos același ziar în același articol de Crăciun scrie:

»Despre Tidaeus povestește istoria, că sugera creerer din capul tuturor dușmanilor sei.

«Și pe cîmpul politic al nostru

parcă Tidaeus și-ar fi făcut isprăvurile. Creerii din glave s'au gătat!

«Doctorii spun, că multe animale, după-ce ei (doctorii) le scot de vli creerii, încă multă vreme trăesc și să mișcă. Asta e o viață fără știre de sine și hăbăucă, mișcare fără țintă pricepătoare.

«O astfel de viață, aproape neștiutoare de sine și fără țintă, trăesc și politicii noștri și partidele!..»

Toată puterea noastră ni-am scurs-o întru aceea, ca să ne facem statul acesta național!..»

Și așa mai departe își gratulează de Crăcim ziarul maghiar pe dirigitorii politice maghiare de azi, ca și de ieri. Iar de ar vea macar cei din redacție creeri destui în căpățini, ar vedea și ar trebui să spună, că mai ales în viitor urma-vor zile grele, negre, cumplite, pentru însași țara, ca fruct al acestei politice de fapt fără creeri, pe care o fac maistorii lor de zeci de ani.

Din străinătate.

Drepturi femeilor.

Din Copenhaga să scrie, că guvernul Danemarcei a luat o hotărîre mare, care va face hotar în istoria drepturilor popoarelor: A pregătit și duce pe masa dietei un plan nou de lege pentru alegeri, și în acel plan nu numai bărbații ci și femeile vor fi înzestrate cu drept de vot la alegeri!

Vor alege și ele, și vor putea fi alese!

La noi, săraci de noi, nici tu bărbaților cari au slujit împărăția ca soldați și au fost și sînt gata și îndatorați a-și vărsa singele, a-și jertfi vieața în apărarea țării, — nu li-să dă acest drept numai dacă sînt și în c măsură oarecare bogăți!

Alsația-Lorena.

Țara frîntă în 1871 din trupul vin al frumoasei Franca, — a fost pînă azi, timp de 40 ani, cîrmuită tot în chip militar. Acum e pe cale să-și capete și ea conducere de sine, așa cum au și alte principate și regate germane. Va avea dieta sa, care va putea hotărî în multe treburi din lăuntru ale țării, dar celelalte vor fi legate totuși de voința guvernului din Berlin și a locuitorului seu în țară.

Legea de vot, după care Alsațienii își vor putea alege deputații, va fi vot universal, dar cu oarecari restrîngeri. Anume cel-ce nu e locuitor statornic în un loc cel puțin de 3 ani, ci să mută mereu de colo colo, acela n'are vot, decît de va avea undeva casă ori moșie ceva.

Iar pentru ca Francezii mai tineri, și așa mai inimoși, mai aprinși, să nu poată răzbi prea mult la alegeri, — legea dă oamenilor mai bătrîni mai multe voturi: anume celui de 35 ani 2 voturi, celui de

45 ani 3 voturi. Așa-i planul. Căci guvernul nemțesc crede că cu bătrîinii mai stîmpărați, să poate înțelege mai bine. Altfel votul va fi secret și nemijlocit!

Dar hotărîrile și legile aduse de dieta Alsației, vor fi supuse întăririi unei „Case de sus“ (casa magnaților), a cărei membri însă nu-i alege țara, ci jumătate îi numește împăratul, la propunerea guvernului, iar încolo au loc arhierii și trimișii orașelor și a camerelor comerciale și economice, — așadar tot cam oamenii puterii, prin cari guvernul va putea totdeauna stîmpăra hotărîrile dietei de deputați.

Cum am zice: joc de-a dieta. Ca hotărîrile ei trebuie să treacă prin ciurul „magnaților“, care nu e altă decît — pumnul împăratului, care le va da în cap îndată ce nu-is pe placul lui!..

Din Anglia.

Despre o uriașă nenorocire în o baie de cărbuni din Anglia sosl la mijlocul săptămînii trecute știre:

În baia „Pretoria“ au luat foc gazurile și au făcut să facă explozie (spargere cu tunet grozav) acea parte de baie, dărîmînd păreții pe lucrători și îngropînd de viil S'au pornit îndată lucrările de mîntuire, dar abia au putut fi scăpați puțini, cei mai mulți muncitori acolo și-au găsit vecinicul sfîșit. Lucrările de desgropare au scos pîn' acum 180 trupuri moarte.

Jelea în acestei nenorociri e mare: peste 1000 de copii au ramas orfani pe urma acelor morți! Printre greu izbitele familii este o femeie rămasă cu nu mai puțin ca zece copilași, azi fără tată și fără cîștigătorul pînei lor de toate zilele!

O altă femeie și-a pierdut bărbatul, fratele și patru copii, flăcăi-andri ce lucrau deja și ei în baie!

Iar o altă familie își plînge pe 14 membrii ai săi, bărbați, frați, cumnați!

E o jelanie de nedescris!

Din America.

Cu mașina de zburat peste Ocean.

Un Englez îndrăzneț a luat o hotărîre mare. Ci-că dacă cu balonul lui n'a putut trece din America peste Ocean în Anglia, — apoi el cu mașina de zburat, să știe toți, că — va zbura!

Îl cheama Charter, are mașina proprie, și a făcut multe zboruri tare reușite cu ea. Acum și-a pus un motor care ci-că poate ținea datul de putere 60 de oare într'una. Și el, avînd în vedere că în 57 ore poate zbura peste uriașă mare de pe țărîmul Americii pe cel al Angliei, — ci-că își cearcă norocul.

Cel mai peștiț oraș, ca limbă. Orașul american Chigago e socotit azi ca orașul cel mai peștiț din lume. În el ci-că locuesc cele mai felurite adunături de popoare. Ca să vedem cam ce poate fi în

acest oraș, arătăm că bunăoară șrviciul divin în Dumineci și sârbători să face în oraș în vre-o douăzeci de limbi felurite. Afară de Nemți și Englezi orașul are: 90 mii Cehi, 10 de Srbi, 10 mii de Slovaci, 5 mii de Unguri, 4 mii de Greci și alte multe naționalități. Românii sunt și ei două mii de oameni. De tot orașul are azi trei milioane de locuitori. Cei mai mulți sunt, firește, Englezii și Nemții.

Goreșpondență.

Onorată Redacțiune!

Tinerimea română din Reciu, (cercul Mercurea), îmbărbătată de bunul sfîrșit al producțiunei sale din rîndul trecut, a arangeat și în anul acesta în presara sfîșilor Archangeli o producțiune teatrală declamatorică din 4 puncte și anume: „Mireasa“, declamată de juna Elena Popa. „Ruga dela Chisetău“, comedie popor. într'un act cu cîntece și joc de Ios. Vulcan, predată de tinerime, în care piesă au jucat tare bine tinăra Maria Man, Dșoara Victoria Bârsan, tinerii I. Roșca Pant. Blaga și I. Ghișoiu, care a dat pe „Șloim“ cu o dibăcie mare. — „Dujmancele“ de G. Coșbuc, declamată de dșoara Victoria Bârsan cu pricepere bună și „Țiganul cătană“ com. popor. într'un act de Em. Suciu, predată de tinerii Dumitru Ghișoiu, Ioan Roșca, Victor Blaga și juna Pelagia Roșca, care punct a făcut o deosebită plăcere ascultătorilor și îndeosebi rolul lui Vișan, pe care l'a predat tinărul Dumitru Ghișoiu, a fost jucat cu măestrie.

A urmat joc pînă în ziună.

Conducătorii acestei producțiuni știind că tinerimea din Reciu și-a înțeles de deplin datorința, așteptau cu nerăbdare sara în care aveau să arate tuturora celor de față că ce pot, dacă între ei este bună înțelegere, pace și urmează conducătorilor lor. Și tineretul nostru ne-a dovedit-o aceasta, cît să poate de lămurit și cu acest privilegiu. Îți era mai mare dragul vâzîndu-i îndrăzneți, ușori și învîrtîndu-să pe bină ca într'un loc binecunoscut lor.

Cu toate pedecile timpului de tot neprincios ce a fost, totuși am avut un număr frumos de oaspeți, așa, că pe lîngă spesele avute, a rămas ca venit curat o sumă de 35 cor. 50 fl., venite din taxa de intrare și din mai multe suprasolviri ce s'au făcut. Această sumă s'a alăturat la fondul bisericesc numit „Dimitrian“.

Tuturor suprasolvitorilor și pe această cale li-să aduce mulțumită.

Suntem dornici ca cît mai curînd să ne putem vedea iarăși la o altă producțiune ca asta!

Reciu la 1/14 Decembre 1910.

Ioan Mălaiu. Ioan Bârsan.
pract. de not. învîdător.

56 milioane perdere...

Cu atita s'au încheiat socotelile anului trecut 1909 ale statului nostru ungar!

Contabilitatea de stat (adunătoarea socoților la un loc, abia în Septembrie a anului de față, a putut ajunge la încheierea deplină a socotelilor pe anul trecut 1909., și din aceea încheiere reese, că în numitul an s'au cheltuit cu 56 milioane coroane mai mult decit a fost pus în budget și decit s'a coperit din venite.

Iar dacă ai pureca puțin acele socoteți, ai vedea, că bani zvîrliti în vînt, cari s'ar fi putut cruța, ca așa statul să nu meargă din perdi în perdi pe care în anul următor să le copere din împrumuturi ori din biruri mari, — ai afla sume mult mai mari ca acele perdi.

Cum ne batjocoresc numele copiilor la școale.

Dle Redactor!

Am crezut, că inspectorul reg. de școale glumește cînd a spus băiatului meu de școlă, că pre el nu-l chiamă *Vasilie Pop* ci *Pap Laczi*, căci cartea de legi așa-i poruncește, iară pre fata vecinului *Florica*, zicea că o cheamă „*Virág*” ca pre vaca noastră.

I-a mai spus învățătorului să se țină de matriculele notariului, căruia nu-i iertat să scrie numele după cum îl spunem ci după cum are poruncă.

În felul acesta vom vedea, că fără să ne ungurim, la numărarea sufletelor, nici un *Pop* nu va fi *Român*, toți vom avea porecle ungu-rești, și din 3 milioane vom rămînea abia atîtea și atîtea mii de *Români*.

Am găsit la notarul pre masă și gazeta *Aranyvidék*, din care m'am luminat că dl inspector din Turda nu glumește, ci e foarte serios în a pofti, ca să se zică numele copiilor nostri ungu-rește, căci ce ar însemna altceva înștiințarea lui la comisiunea administrativă din comitatul Turda Arieș, că în protocoalele de zi a multor școale, numele de familie a băieților să înscriu nu după cum să află în matriculele (protocoalele) statului, ci „*schimonosite*”. Vezi Doamne numele meu de *Pop* e *schimonosit*, eară *Pap*, ar fi cel „adevărat“!?

Iaca intradevăr ce cetesc în fițuica ungu-rească din vorbă:

„Inspectorul reg. de școale dr. Balló István, atrage luarea aminte a comisiei asupra faptului, că în protocoalele multor școale conf. gr. orientale, numele de familie al copiilor, nu e scris ca în matriculele de stat, ci cu *schimonosirea* intenționată a aceloră.”

Poate să fie o atare lege, ca fără să-ți ceri schimbarea numelui dela ministru, să-ți schimbe nota-

rul matriculant? Notarul îmi spune că legea de matricule din 1894 lui așa-i poruncește, n'are ce face căci altcum îl dau afără din slujbă.

Uliuc la 23 Decembrie 1910.

Cu stimă

Vasilie Pop, agronom.

Iubite frate *Române*! Dacă am trăi în un *stat de drept*, unde adecă dreptul cel firesc și dumnezeesc al cetățenilor să fie cinstit și ținut de deregătorii țării, cari sunt slujii poporului și nu domnii lui, — acolo ți-am spune ce e drept, în lucrul acesta și ce nu. În un *stat de drept*, de *numele de familie*, (porecla, policra) al cetățeanului, nu e iertat să se atingă tipenie de om, ci cum îl va spune el sau cum va arăta el că și-l scrie, așa, și nu altfel, *trebuie* să-l scrie și diregătorul, sluga poporului.

Numele de botez însă, acela da, îl traduc și alții pe limbilor, — dar cel de familie ca mai ba!

La noi însă, în statul acesta de panduri, de gendarmi și de obraznici, — o, aici nici sfințenia numelui nu o mai țin deregătorii de obște, ci și pe acela ți-l batjocoresc, ți-l pocesc, ți-l schimonosesc în chip revoltător! La noi cînd s'a adus legea pentru matriculele de stat, nu s'a poruncit în ele cinstirea și sfințirea numelui de familie, — ci anume s'a deschis cale și puțință pentru ciufulirea aceluia de toți bunii și nebunii. Să zice în lege, că numele (și nu spune că numai cel de botez ori și cel de familie) are să se scrie *ungureste*. Și anume nu după-cum și l'a scris omul prin tați și moși, ci — după cum sună la urechea patriotică a scribălăului cutare din cea cancelarie!

Dar și asta numai atita în-samnă, că acel scribălău ți poate batjocuri numele scriindu-l cu ortografie (felul de scriere) ungu-rească. Pe *Bonța Ispas*, să-l scrie *Boncza Ispász*, pe *Cândroi*, să-l căznească *Kendrój*, și așa mai departe. Dar ca el să și traducă pe *Pop* în *Pap*, sau pe *Ioan Alexandru* (fiind *Alexandru* aici nume de familie, cum și aceste pe alocurea), în *Sándar Iános*, asta nu o are nici după menunatele legi ungu-rești! Ci are să scrie *Alexandru Iános*, adecă pe cel de botez îl poate traduce pe ungu-rie, dar pe cel de familie, nu-i iertat.

În cazul dtale are drept (după legea ungu-rească) a-ți scrie copilul *Pop Vazul*, dar *Pap Laczi*: nu! Că *Laczi* e nume de jucărie în familiile maghiare, iar numele adevărat pentru *Vasile* e *Vazul*.

Dacă și cel dela matriculă, nepriceputul notarăș, a făcut prostia a-ți traduce numele din *Pop* în *Pap* și așa a-l scrie în

matriculă, cere-i să facă *rectificarea* (indreptarea) *matriculei*, pe care el a greșit-o și a pocit-o! Cere, la caz de lipsă și întervenirea unui avocat român, care credem că ți va da în acest caz sfat și-ți va face scrisorile de lipsă, fără plată, ca fiind o apărare de drppturi naționale!

Iar cînd inspectorul spune în comisia comitatului că în protocoalele școlare numele, pe care învățătorul l'a scris *cum să cade*, și nu cum le-a pocit în chip prostesc notarul în protocoalele lui, — sunt prin asta scrise întortochiate (elferditve), — apoi arată săracul de el, că capul lui e tare în dungi, dar nu altceva!

Năluciri bolnave.

Un scriitor maghiar vede 200 000 de lup-tători români înarmați și pregătiți bine de răscoală!...

În ziarul „*Pești Hirlap*” oarecine scrie de o vreme înceace un șir de articli despre „*Primejdia valahă*... Scopul scrisorilor lui îl vezi cum cetești cite-va șire: scrie că noi *Români* așa și așa de grozav ne întărim și sporim în toate, încît formăm o adevărată primejdie pentru statul maghiar! Le spune astea, bineînțeles, ca să asmuțe prin asta cît mai tare pe politiciii maghiari și pe diregătorii maghiari și pe toți ungu-rii de printre noi, în contra noastră! Să-i indemne a ne pune și mai mari pedeci, a ne da și mai grele lovituri, a ne face și mai groznice pagube naționale și culturale.

Iacă de pildă, ce scrie acel mare pizmuitoar a tot ce e românesc, în numărul de Crăciun al numitelor foi:

Ci-că de pe vremea *Memorandumului* el într'una vede cum *Români* lucrează după un plan bine satorit de a-și așeza, ca mi-te cetăți economice, bănci în cît mai multe puncte printre *Români*. Asta să face după „un plan de răsboiu” pe care-l cunosc toți *Români*, până și păstorul de capre de pe *Găina*! Doar o și spun pe față, că va mai veni el un 48, cînd și-or trage sama cu *Ungurii*.

Așa începe articolul foi maghiare din vorbă. Și numai din acest început poate vedea ori cine, ce creer șuchiat e cel-ce scrie aceste lucruri, zburînd cu gîndul dela pacinicele bănci românești oblu la *Moții* de pe *Găina* și la 48 și la tăiere de ungu-ri ca atunci! O face cu vădita inimă neagră de a atîța pe *Unguri* și puterea de stat contra băncilor românești. Că de să mai sporesc aceste tare, apoi — nu scapă de un nou 48! Scui-pă-l de deochi pe nenorocitul, că nu mai are multe până ajunge în casa de nebuni.

Iar mai jos e și mai „ocoș”. Ci-că el vede din multe semne de toate, că *România* ține legături tainice cu *Români* din *Ardeal* și *Ungaria*, și are gînduri ascunse cu

ei... Între altele el vede lucrul asta și în faptul, că și în anul acesta s'a tipărit în *România* o mapă, pe care hotarele *României* nu-s numai până la *Munții Carpați*, ci sunt trase până la *Tisa* în *Ungaria*, cuprinzînd tot *Ardealul* și *Bănatul* și *Ungaria* până acolo. Și de pe mapa asta învață copii în școli'e din *România*:

Ori-ce om cu capul la loc poate vedea îndată despre ce e vorba. Guvernul românesc a tipărit nu mapa *României*, a țării, a statului, — ci mapa locurilor locuite de *neamul românesc*! Iar cînd nu mapa țării, ci a *neamului*, o faci, de bună samă că trebuie să te întinzi cu arătarea *locurilor locuite de Români* din *Ungaria* până la *Tisa*, în *Austria* până la *Galiția* și în *Rusia* până la marginile mai din sus ale *Basabiei*! Ba trebuie să treci și în jos peste *Dunăre*, că și acolo să află *Români*.

Mai rău îi bagă însă în friguri pe focoșul maghiar următorul lucru: Ci-că noi *Români* ne pregătim armată națională românească aici în *Ungaria* și în *Ardeal*, pe cale socială, ba chiar cu învoire dela guvern!

Auzi! auzi! Și iacă cum:

Prin *Ungaria* și prin *Bănat*, el a aflat, că în mai multe comune *Români* au înființat *Societăți de pușcași*. Așa de pildă în *Giulvăs* (comitatul *Torontal*) și aiurea. Și societatea are de membri mai pe toți bărbații din sat.

„Hm! — zice ungu-urul nostru. — Asta mi-a băgat un cuiu în cap! Lucrul asta ori e un burete nărod ori e ceva foarte serios! Și bîgînd de vină ministrului că de ce a în-tărit statutale societății de pușcași români din *Giulvăs*, zice:

Gînditu-s'a ministrul la aceea, că ce ar fi urmarea dacă, după modelul dela *Giulvăs*, s'ar înființa de-odată o mie de societăți de pușcași românești în *Ungaria*? O mie de societăți de astea, fiecare cu vre-o 200 membri, — înseamnă mă rog 200.000 de lup-tători daco-români; fiecare societate de pușcași e o filială a conjurației daco romane ce cuprinde toată țara, e magazin de arme și de muniții (gloanțe), iar în comitetele societăților stau ofițerii armatei acesteia dacoromane, conducătorii ei!.

„Ce ar fi dacă o astfel de bandă înarmată, instruată cătănește, setoasă de sînge ungu-uresc și șvăbesc, la un semn dat ar ataca țara nepregătită, neorganizată, nearmată?”

Asta nu-i chip de viziune (nălucire). Asta e cu puțință!..”

Și așa mai departe zugrăvește gazeta maghiară pe dracu pe părete. Scui-pați-l înc'odată de deochi, oblu între ochi, și-i dați pace că i-o trece. Că cuvînt aievea, adevărat, de a tremura de frica noastră, precum bine vedeți toți, nu are. Că de-ar avea, poate că și altfel s'ar purta și ei cu noi. Mai ca cu oameni, cu bărbați, cu eroi.

Dar teama bietului spăriat nici nu să gată cu atîtea năluciri. Mai are una. Iaca ce mai zice:

4 foi cu 6 coroane

nu să pot căpăta decît dela Orăștie!

Prețul foilor noastre pe anul viitor e următorul:

„LIBERTATEA“ cu toate trei adausele sale: «Foaia interesantă», «Tovărășia» și cu noua foaie de glume: «Bobîrnaci», pe un an 10 (zece) coroane.

Pentru America 3 dollari.

☞ Cetitorilor noștri țărani, economi, le facem însă și pe viitor preț scăzut: lor le dăm cu numai 6 cor. pe an, toate 4 foile!

Iar cel ce abonează pe o singură adresă, sub o legătură, dela 5 rînduri de foi în sus (5 abonamente, ori mai multe), să dau cu numai 5 coroane un rînd de foi. Pentru 5 rînduri de foi, în loc de 30 cor., va da numai 25 cor. pe anul întreg.

☞ Acei dintre cetitorii noștri țărani, cari nu ar dori a avea și noua foaie «Bobîrnaci», nu sunt siliți a o abona și pe ea. Aceia vor trimite ca și în trecut numai 5 cor. și vor primi celelalte 3 foi numai.

Cel ce trimite plata la foile noastre pe cel puțin jumătate din anul viitor, primește, începînd dela numărul 49, și numerii din anul de față!

☞ Rugăm cetiți această veste tuturor știutorilor de carte din comună și le arătați ceste 4 foi ce primiți.

„Cu drept cuvînt să umplu de grijă Maghiarii cari trăiesc printre Români, căci doaraceastă înarmare a Românilor îi amenință cu primejdie mare. În privirea acestei treburii trebuie să ne apărăm; și trebuie să ne înarmăm: cu înarmarea maghiarimei; ca nu cumva primejdia să-i afle nepregătiți, ca la 48. (Aha! hulpo-lul acum așteți tu tot gîndul tău negru! Să fie adevărat înarmați Maghiarii de printe Iomâni, — ca să aibă cu ce trage în și, cînd le place! Făceți-o, și învățați-ne odată și la lucrul acesta!)

„Începebi — zice mai departe — mai multă grijă trebuie pusă spre hotarele României. România în vremea din urmă și-a sporit armata cu două corpuri nouă de armată. Mai ales artileria (tunarii), ei e admirabilă! De ce să înarmează așa tare România? Contra cui? România să înarmează în contra noastră!..“

Și iar dîrdăe de frică și de viclenie patriotul.

Și acum vedeți, iubiți cetitori români, cari bine știți cît de prea păcînic și prea nearmat în toate privințele e bietul popor român, — vedeți cu ce își înveninează foile maghiare cetitorii lor, pornindu-i și umplîndu-i de ură contra noastră

Adunarea Despărțămîntului „Asociațiunii“ la Cetate-de-Baltă.

Rar am mai văzut așa Români însuflețiți ca în comuna fruntașă Cetatea de-Baltă, și peste tot în comitatul Tirnavei mici, unde s'a dat astă-vară o luptă atît de frumoasă nu pentru biruința steagului românesc (căci Românii sînd mai puțini, știu că ei nu pot să câștige), ci pentru ai mîntul cîntea acestui steag. Au luptat atunci România noștri ca fîngerii. În comuna Ernud s'au adunat cam 10 mii de inși, ca să asculte vor-

birea de program a candidatului național. Minia și pisma „domnilor“ streini a fost atît de mare, că au și oprit ținerea adunării.

La alegerile pentru congregație astă toamnă au arătat alegătorii iarăși o purtare bravă și o solidaritate frumoasă.

Dar fruntașii acestui comitat, până acum atît de părăsit, duc luptă frumoasă nu numai pe terenul politic, ci și pe cel cultural. Dovadă hotărîrile adunării despre care vă scriu.

Pe orele 11 a. m. (în ziua de 25 Decembrie) au fost așteptați de mult popor în fruntea lor cu harnicul și bravul preot Miron Dascăl, oaspeții și comitetul din Sănmărtin, sau cum le zice poporul „ai noștri“.

După sosirea trenului, cei dela gară izbucnesc în strigăte însuflețite: „să trăiască!“ Dl Miron Dascăl salută pe oaspeți cu cuvinte călduroase și le zice un „bine ați venit“. Răspunde directorul Despărțămîntului dl Virgil Radeș, avocat, și după aceea pleacă toți la locul adunării.

Poporul s'a adunat în număr numeros, erau vre-o 300—400 de Români din loc și din comunele din jur.

Să deschide adunarea prin cuvîntul ales al Directorului, și să aleg 2 comisii, una pentru înscrierea membrilor, iar cealaltă pentru candidarea moului comitet.

Comisiunile se retrag și să înscrie 35 de membri ajutători și 20 de membri ordinari.

Urmează conferințele. Dl Virgil Radeș vorbește foarte frumos despre însemnătatea clasei de mijloc, ideea a meseriașilor, pentru Români, arătînd în mod vădit putea ce zace în acesta clasă. Prelegerea dsale a plăcut tare și nu te îndoiim, că cuvintele dsale vor avea răsunet și că va crește numărul acolora, cari duc copiii lor la meserii.

Se ridică dl Nicolae Platon, preot din Șonfalău și începe a vorbi

despre beție, despre morbul acesta atît de primejdios pentru sârmanul nostru popor. Dl Platon s'a folosit de arma cea mai bună, a satirizării, a luării în bătae de joc, și prin batjocuri a crezut, că va putea să abată pe cei rătăciți dela această patimă atît de stricăcioasă.

Exemplele dsale glumețe au produs mult haz la ascultători, și a rîs poporul mai bine de o jumătate de oră, până cînd cei păcătoși (era vorbă numai de bețivi!) s'au ascuns, ce să nu și arate fața lor „adevărului“ care grăește tare și par'că taie ca cuțitul.

S'a ales după aceea comitetul pe trei ani. Ca director al despărțămîntului a fost ales dl Dr. Romul Boilă, iar ca membrii ai comitetului dnii Dr. Virgil Radeș, Nicolae Todoran, protopop, dl Aron Papiu, protopop.

Dl Romul Boilă, ca noul dir. a Desp. face făgăduința în numele comitetului și al său, că tot în a doua Duminică vor ținea cîte-o adunare împreună cu prelegeri populare.

Așa să fie!

Să aduce mulțumită protocolară dlui Platon, pentru prelegerea lui, iar dlui Virgil Radeș pentru lucrarea sa, cît a fost director și pentru conducerea ședinței de azi. Să închide adunarea.

Dar par'că am uitat ceva! Zi patru spre zece jandarmi au venit la adunare să apere „unitatea statului.“ Jandarmi și adunare culturală! Atunci la Blaj pe anul viitor trebuie să vină cel puțin 4 regimente: Quo vadis? Până unde, Domnilor?

Brutus.

NOUȚĂȚI

Portul românesc arătat la o mare producție în Moravia. În 8 Ianuarie n. 1911 s'a dat în Moravia un mare Concert, după care urmează o minunată expoziție vie a porturilor tuturor naționalităților din Europa!

Comitetul de arangiere al marei Concert a rugat pe dna văd. N. Radu din Beiuș, să-i procure 3 costume (haine) de femei române și 3 de bărbați. Dna Radu a cîștigat 3 din cele mai frumoase costume femești românești și 3 haine de Călușeri români (ceste din urmă dela dl Ion Lăzăroiu, comerc. în Orăștie) și le trimite, spre a fi drăguț reprezentată și națiunea noastră românească la acel Concert al tuturor naționalităților.

A doua srată literară arangeată de Despărțămîntul Orăștie al Asociațiunii în prînzitorul hotelului „Central“, a reușit și ea de tot bine. Dna Victoria Dr. Erdeli, a deschis serata prin o prea frumoasă cîntare la pian, executată în chip aievea artistic. A fost mult aplaudată. — Dl C. Baicu a citit o dizertație cu spicuri istorice din războiul Românilor și Rușilor cu

Turcii în 1877, dizertație interesantă și plăcută. — Dșoara Mărioara Vasilca și dl Adrian Cristea, ambii cîntăreți bine cunoscuți și apreciați la noi, au cîntat un drăguț duet, acompaniați la pian de dșoara Geni Branga. Atît cîntăreții cît și acompaniatoara au fost viu aplaudați. — Dl Sebastian Bornemisa a citit apoi 4 din poeziile dsale nepublicate, două istorice, două sentimentale. Poeziile fiind binereșite au plăcut mult și autorul aplaudat și felicitat. — Dl T. Vulpe a declamat poeziile „Oltul“ de Goga și „Fatma“ de Coșbuc. Frumosele poezii au făcut efect și declamatorul răsplătit cu aplauze.

*
☞ **Încă de-odată cu numărul 50 am trimis mandate postale (bolete de trimis banii prin postă) tuturor cetitorilor. Folosindu-le pe acelea, rugăm pe toți cari dorosc a avea și mai departe foile noastre, — să ne trimită încă de pe acum plata pentru anul viitor, căci înoindu-să la noi astan cărțile de administrație (de purtarea socoșilor), toți abonații trec în cărțile cele nouă, și să cere răgaz a-i trece fără încurcături pe anul nou, celor care nu vin trecuți, să ne scrie mersul foilor.**

Pentru aducătorii de lapte în oraș.

După știrea ce primim, dela anul nou Magistratul orașului nostru Orăștie, voiește să supravegheze cît mai aspru laptele ce s'a aduce în oraș.

Laptele care va fi aflat nena-tural, mestecat cu ori și ce, sau subțiat cu apă, ori avînd miros de grajd ori de uger nespălat, mai în-colo laptele stătut, ori rău strecurat, să va conșșa (să va lua dela aducător).

Cei care aduc lapte vor face dară bine să însemneze vasele în cari aduc laptele, ca să se poată ușor deosebi cele în care s'a aduce laptele de vacă, de cele în care este lapte de bivola.

Tot așa vor fi supravegheate și produsele laptelui: zîmțina, laptele acru ori covășit, zămătișea, etc.

Prin urmare fiecine să grijască nu cumva voinde să cîștige pe nedrept, încă puțintel la laptele sen, să-l peardă pe tot!

Iacă un nou îndemn pentru a să face pe satele din jurul orașului tovărășii de lăptărit! Că tovărășia poate ținea un om pricepător pentru primirea laptelui. Iar celelalte foloase ar fi zeci și zeci pentru fiecare vînzător de lapte.

*
☞ **Pentru meserieși s'a scris concurs de ajutoare din fun lațiunea „Andronic“ chivernisită de consistorul gr.-or. din Sibiu. Până la 31 Dec. calendar vechiu (13 Ian. n.) să primesc încă cererile. Că ce hîrtii trebuie să alăturate, o arată concursul pe care îl poate afla ori-cine în „Telegraful Român“ Nr 128 din 8 Dec. n. a. c.**

Moarte. Conștientosul cassar al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu și al „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, Petru Ciora, fost acesor și referent consistorial, după scurte suferințe, și-a dat sufletul în mâinile creatorului în 24 Decembrie n. în vîrstă de 62 ani, în Sibiu.

— Ioan Ivan, notar penzionat, membru ordinar al „Asociațiunii” etc., după grele suferințe, a adormit în Domnul în 19 Decembrie n. în etate de 69 de ani, în Gurariu.

Fie-le țarina ușoară!

Gratulări de sărbători pe ilustrate foarte drăguțe, să afli la „Librăria Națională” din Orăștie. E scris pe ele cu litere aurite: „Sărbători fericite!”.

— Iar de Anul-nou asemenea ilustrate frumoase cu text românesc de felicitare!

A treia serată literară aranjeată de Despărțământul Orăștie al Asociațiunii, are loc Duminică în 1 Ian. n. 1911, în localul casinei meseriașilor, — la orele 5 d. a.

— Cu aceasta să încheie șirul acesta de serate. Să vor urma doar în postul mare.

Onoratul public e rugat a fi punctuos: la 5 ore să începe, — pentru a să sfîrșit de timpuriu în vederea Concertului dela Central avizat mai sus.

— Rămînînd încă timp, după sfîrșirea programului Seratei, va fi 1/2 de oră sau 1 oră în același local, probă de „Romana”.

De protopresbiter la Săliște a fost întărit prin consistorul din Sibiu dl Dr. I. Lupas, distinsul nostru istoric.

Trimișind bani de abonament aveți bun privilegiu a trimite și bani pentru cite-o carte aleasă dela „Librăria Națională” din Orăștie. Puteți trimite banii la un loc cu cel de abonament, noi vă cumpărăm cartea și v'o trimitem. Puneți pentru fiecare și 10 fl. de post.

Concert de Crăciun la Orăștie. Tinerimea stud. rom. din Orăștie și jur are onoare a vă invita la Concertul cel va arangia a doua zi de Crăciun în sala Hotelului „Transsylvania” din loc. Inceputul la 7 1/2 ore seara. Venitul curat e destinat bibliotecii școlare din loc. Bilete de intrare să capătă la „Librăria Națională” a dlui S. Borbemis și sara la cassă. Programul îl vom publica în numărul viitor.

„Reuniunea rom. de cîntări din Orăștie” s'a reconstituit în 27 Dec. n. pe un nou period de 3 ani, alegîndu-și conducerea în următorul chip: Președinte și dirigent dl Ioan Branga, secretar dl T. Vulpe, cassar dl N. Tenase, econom-archivar dl I. Fleșer, iar membri în comitef: dl C. Baicu și dnele Ana S. Vlad și Maria Moța. Iubitorii cîntării românești, grupeze-se cu toată dragostea în jurul acestei Reuniuni, care are în istoria culturală a Orăștiei frumoase pagini.

Fiindcă aproape toți membri

Reuniunii sunt și membri ai Corului bisericesc gr. or. din loc, chiar acum acest brav cor învață două prea frumoase Colinde, cu cari vor înălța sufletele ascultătorilor, de sfințele sărbători ale Nașterii, în bis. gr. or română din loc. Liturgia de Dima o cîntă deja completă la sărbători și în unele Dumineci.

Să auzim de tot mai frumoși avînt!

In atențiunea dlor avocați. La „Librăria Națională” din Orăștie se afli frumoase *Calendare de părete* pentru cancelarii advocațiale, notariale, cum și pentru privați. Un exemplar costă 30 fleri cu postă cu tot.

— **Cel mai nou** număr al binecîntocmitei reviste „Luceafărul”, să afli de vînzare la aceeași Librărie. — Prețul unui exemplar e 50 bani (și porto 5 bani).

Petreceri.

— Tinerimea română gr. cat. din Ghirișul de-arieș, invită la producțiunea teatrală urmată de joc ce o va arangia a doua zi de Crăciun în sala școlii gr. cat. din Ghirișul-de-Arieș. Venitul curat e destinat în favorul edificării bisericii gr. cat. din loc.

Să joacă piesa „La Crăciun” dramă în 3 acte și „Vine Vlădica”, comedie în 3 acte.

Logodnă. Dșoara Victoria Lucian și dl Atanasie Bogățan, Arad, fidațați.

Concertul unui orb, la Orăștie.

— **Avis.** — On public românesc din Orăștie este rugat a participa la

Concertul,

cel va da Tudor Vasile, un orb în etate pe 17 ani, fost elev la „Vatra Luminoasă” azil și școale pentru orbi, din București. Concertul va avea loc Duminică sara la 8 ore în prînzul hotelului „Central”, la mese, cu următorul program:

1. „Rondo” de Heydn, pentru pian.
2. „La paloma”, pentru ocarină.
3. T. Vasile: „Dorul Românului”, pentru pian.
4. Wiest: „Privighetoarea de peste Olt”, pentru violină.
5. Wiest: „Nunta țărănească” pentru pian.
6. Verdi: „Andante din Trubadur”, pentru mandolină.
7. Ivela: „Ecoul”, pentru pian.
8. Ivela: O săzătoare la „Vatra Luminoasă”, declamație.
9. Mascagni: Intermezzo din „Cavaleria rusticana”, violină.
10. „Doina Oltului”, pentru pian.
11. T. Vasile: „Marșul lui Ștefan” pentru Harmonică.
12. T. Vasile: „Poutpouriu” cîntece naționale, pentru pian.

Intrarea 50 fleri.

POȘTA REDACȚIEI

Dr. Petru Carte, în Zar. — Ai trimis numai 1 cor. pentru volum. Dar posta nu-ți primește neplăt. Așa nu-ți putem trimite până nu ne mai trimiți 30 fleri de post. N'am scris noi destul de curat să trimiteți 1 cor. și 30 fl. De ce faceți altfel? Al alt rînd de cheltuieli cu trimiterea celor 30 fl.

Tod. Tr. în Veneț. Ai trimis 1 cor. 50 fl. dar nu spul pentru ce. Ți-am trimis foaia asta și te rugăm scrie: fol sau altceva vrei!

Germ. Dumitrescu în Chicago (America). De aici folle (ț-au mers, dar pe adresă era și o vorba „Beckery” nălutea numărului uliței. În adresa ceă nouă vedem că nu ai mai pus și aceea vorbă. Poate

pentru aceea să fi mers la alt loc. Lui Belgredean făcă fi merg folle la adresa: Sont Hallstred Stt. 3817. ori nu e bună adresa asta!

Fic. Nic. Bogd. Nu știu ce carte e aceea Serice titlu de pe o astfel de carte decă ai unde-o vedea și că unde-ți tipărită — atunci îți putem aduce.

V. G. în Dămp. Bani mai ieftini poți căpăta pe 15—20 ani dela Albina din Sibiu sau dela celelalte banc (săsești) din Sibiu.

Tas. Or. în Podgaga de sus. Te rugăm să ne scrii, de ce ni-ai trimis dta cite 2 cor. 40 fl. abon. pe jumătate de an, și pentru jumătatea primă și pentru aste din urmă? La noirea abonamentului pe 1911 te rugăm a trimite și cei 20 fleri opriți fără cale.

Radu I. în Kérályhalma. Dta cele 4 cor. 40 fl. ce ai trimis (ș-am scris pe jumătatea a doua a anului de față 2 cor. 50 fl., nu 2.20 cit zici dta, și așa pe 1911 a trecut numai 1 cor. 90 fl. Dta cum ai scoscit jumătatea de an în 2 cor. 20 fleri?

Mih. Hering în Ten. Dta pe anul de față ai fost trimis numai 2 cor. 50 fl., de aceea din cele 3 cor. trimise acum am pus înții 2 cor. 50 fl. la dăleria pe anul de față și numai 50 fl. au trecut pe 1911.

Boja N. în P. Da, banii i-am primit dela Libr. Catalog îndată ce e gata, poți căpăta. Ți-ș!

D.S. I. L. în S. Nu putem publica lucrul, fiind că daravă personală și locală, și am putea avea val pentru publicare, că s'ar zice că apărăm și noi lucrul. Iar îndemărea la emigrare săsă pedesește, pe cum vezi, aspru. Nu-ți de-a lua știrea în foate. Lui N. L. i-am trimis folle.

Alas. Dalia, Ferendia. Ni-ai trimis să-ți cumpărăm cărți dela Librărie, dar de pe stă n'ai pus nimic, ci numai prețul lor l'ai trimis. Ca să nu te opăcim a l' avea acum pe sărbători am pus posta dela noi (20 fleri), dar te rugăm a ni-ți trimite cin trimiteți abonamentul la fol.

Dum. Semnă în Offenbaia. Ni-ai trimis bani pentru 2 cărți din Librărie dar pe un postă ai pus numai 15 fl. în loc de 20. Pentru 5 fl. nu ni-se plătește să-și oprim aici cărțile, i am pus dară dela noi, — dar vă rugăm pe toți a pune banii de porte cum să cade, că altfel nu mai trimitem cărțile.

1843 (I. M. în S. d.) În zadar (ș-am da sfat, poate te am îndruma rân dacă nu știm alte amănute ce să cer dar peste tot sînd treabă de pîră, numai un avocat care tare te deșocase de toate amănutele, îți poate spune de e cu cale să te mai pîreși ori să închei.

7237. Da. S'au primit.

Dșale „Un membru al agenturii com. Baica”. Dar cine ești? Cine-a mai văzut să subscrie: „Un membru econom al agenturii comunale” și numele să nu ni-ți dai! Așa cum să-ți trimitem Calendarul reclamat și îndrumările dela Reuniune!

A ieșit de sub tipar și să afli de vînzare:

„Calendarul Național” pe 1911.

E fără păreche între Calendarele române dela noi! Prin mulțimea chipurilor sale minunate, și cari nu să pot găsi nicăiri aiurea, »Calendarul Național» de pe 1911 e cel mai frumos și mai interesant între toate Calendarele românești! — în el afliți:

Vederea orașului Davos, din care marele Vasile de Stroescu a trimis în anul acesta jumătate de milion corone ca dar pentru ajutorarea culturii române în Ardeal și Ungaria!

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, și din care a trimis minunatele sale daruri! E un palat mareț cu 5 rînduri, care e sfințit și ajuns pentru noi istoric, prin darurile ce din acel palat s'au răvărsat spre noi.

Scrisoarea dlui V. Stroescu citră „Libertatea” cînd redacția l'a rugat să-ți dee fotografiile. Inșași scrisoarea e fotografată și așa e dată în Calendar, că fiecare vede slova lui Stroescu, scrisoarea mîinii lui însași! — Vederi din Montreux, etc.

Dela Montreux dl Stroescu a mers la Baden-Baden, în Germania, și acolo și-a luat foarte frumoase fotografii (chipuri) ale bisericii românești din acel oraș atî: de departe în lumi streinel E o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei *Mihailachi-Vodă Sturza* de pe la 1844—45. Mulți Români nici n'au mai auzit de ea, decum s'o fi văzut!

Di Stroescu a avut marea bunătate a descrie însuși pe sama »Calendarului Național» al nostru, acea biserică și a ne trimite atî chipul ei din afară, cit și chipul mareț al iconostasului și al unei statue (monument) din luntrul ei. În »Calendarul Național» pe 1911 cetitorii afli descrierea scută de însuși dl Stroescu, a acestei foarte frumoase biserici românești din depărtatul oraș nemțesc.

Tot aci chipul inginerului *Aurel Vlaicu*, cel de care atîta să mîndrește azi neamul românesc: chipul *mașinei lui de zburat*.

Chipul cînd Ștefan-cel-mare ară cu Polonii prinși în jug locul unde i-a bătut în Codrul Cosminului, făcînd o poiană nouă în mijloc de codru, botezată de atunci „Dumbrava-Roșie”.

Chipul cînd capul lui *Báthory* Principele Ardealului bătut de *Mihail-Viteazul*, e adus de Săcul naînta lui *Mihail* pe tipsie

Prețul calendarului e dștan 10 fleri.

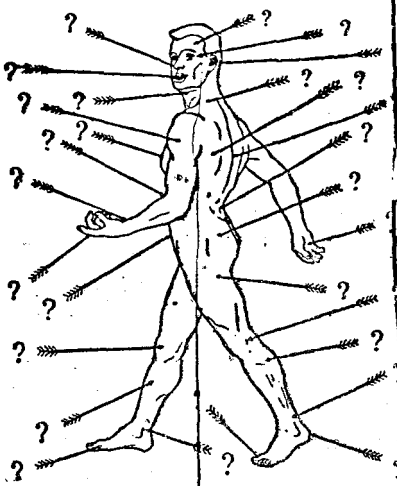
La 10 exemplare plătitte doșle, să dau două pe de-asupra și să trimite franco (postă plătită) acasă!

Cel ce cumpără 15—25 ex. le capătă cu 14 cr. (28 fl.), dela 25 în sus, cu 12 cr. (24 fl.) unul, — trimise franco (postă plătită de noi!).

Admin. „LIBERTATEA” Orăștie (Szászváros).

Te săgetează?

(Al dureri?)

I. Fluidul Elsa alui Feller, după experiențele noastre, liniștitor d dureri, vindecător, încetează durerile; re pede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghii în coaste, influența dureri de cap, de dîți, de spate, amorțea, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală catar, dureri de piep și gît și morburii din curent ori răceală. Deverat e numai dacă pe sticlă este nume „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, c lumca folosește cu efect distins și sigr Pilulele-Rebarbara de mînat alui Felle, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lpsă de poștă, arsuri de fier, greață, ameală, rigăeli, haemo-roides și alte conturbri de mistuire. 6 cutii franco cu 4 corone — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apoteca Stubica, Centra 119 (comit. Zagrab.)

Fiecare cutie veritabilă confina 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceasta două cuvînto

Respinge tableta nelată, fără prezarea asta, că-ș falsificări!

Ți-e dragă sănătatea?
Atunol trebuie să știi că vestitele
PURGO-BAYER
sunt singurele tablete ideale și nestricto-
(746) — cloase de mînat. — 14—20

Fiecare cutie veritabilă confina 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceasta două cuvînto.

Respinge tableta nelată, fără prezarea asta, că-ș falsificări!

Două mori

it de vânzare din mână liberă subcriul prodrietar.

Lazanu să putea ajunge tir de vânzare, — să dau ocazată și numai în a-

se adresa la:

Simion Muntean,
Morar în Teiuș (Tôvis)

de vânzare cu crismă!

în Orăștie, în un loc din mai cercetate, la încrucile de 4 ulițe, — e de vîndut sa în care e prăvălie și crismă învîrtire foarte bună! Să de din mână liberă dela 1 ptembrie 1911 încolo. — A- o dă administrația foii.

Atențiune!

— Ofert de căsătorie. — tinăr de 25 ani, comerciant, și manufactură, la oraș, om t, dorește a să căsători cu a din familie bună care să — 15 mii floreni bani.

lia din vorbă merge foarte de învîrtire de 95.000 cor Amănunte mai pe larg, să în scrisoare.

antentele să trimită scriso-redacție sub „Comer-tern“ de unde să vor ului. (933) 3-3.

ăsătorie.

r comerciant de 25 ani ună mare și frumoasă, cu ptămină, și tirg de țară, o avere de 30.000 cor. atorie, avînd Prăvălie cu o învîrtire foarte anual venit curat de causa că e singur ar rind cunoștința unei e plăcere la comerț, e 8000 până la 12.000 i-se vor asigura. Re- să adresa sub titlul rciant“ la Admini-atea“. (929) 3-3

Anunț.

„PROGRESUL“ are în comuna iă (Marosillye) în tutului 220 cară de trifoi ară nutreț de le vânzare. de cumpărare să e susnumitului in-

Directiunea.

vs curat de prune

— 25% cu 60 fileri litra. rafinat 96%, cu 2 cor. litra. bun, curat, litra cu 72 fileri; bun, 80 fileri; cel mai bun, g, cp 1 cor. litra, să capătă la **Abrahám Manó,** Orăștie, Str. Romoșelului.

Caută loc de serviciu.

Un bărbat de 26 ani, căsătorit, avînd 2 clase gimnaziale și fost învățator provizor cîțiva ani ani, — ne-mai putînd ocupa post de învățator, caută alt loc de serviciu po-trivit.

Are scrisoare destul de bună. Vorbește și ungurește.

Cei-ce ar avea lipsă de serviciile dînsului, să ceară adresa la admi-nistrația foii. (9) 2-2

VIN! Am circa 40 buși de vin, numai original ardelenesc, și îl vind, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

Hans Stephani,
Hotel „Transsylvania“ Orăștie.

Mare surprindere!

Ocazie defelul acesta numai ai în viață! 500 de obiecte numai cu 4-20 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanția de 3 ani, o cravată elegantă, de mătăsă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase

bune de distracție pentru tineri și bătrîni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într'o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot că-păta numai pentru 4 cor. 20 fl. Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, ca-pătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimit

2 calfe de curelar!

află aplicare îndată în cure-lăria subscriului! Să cere să se priceapă la lucru roșu.

Să se adreseze la:

(942) 1-2 **CAROL GRAEF,**
m. curelar în Orăștie (Szászváros), Str. Ciorogarilor.

Pește sărat

de tot soiul, din magazinele băncei de credit din Brașov, trimite cu posta sau cale ferată cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună sau cu rambursă, (909) 7-10

Josef Huttmann, Brașov.

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de m sar: **ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.**

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormîntări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincă! **Depozit de mobile colorate, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!** — **Scaune din renumita fabrică „THONET“** (696) **SERVICIU ACURAT ȘI SOLID!** 12-20

„MUGURUL“

Insețire economică comercială, Elisabetopol (Erszékötáros) (Kisvárdánál 7 km.)

!! ALTOI DE VIU !! Cantate asermba pe magy. prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, echiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină, — de vânzare la

Insețirea economică „Mugurul“: Elisabetopole: (Erszékötáros, Kisvárdánál 7 m.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane!

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă! La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni — **plătire pe 10 ani cu 7%.** La cerere preț curent și instrucțiune gratis și franco. Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoi-tului și manipularea școalei de altoi. (906) 6-12

Prima condiție de reușit este de a folosi material solid!!! Trimiteti banii la cursul practic o altoit!

Replantați-vă vilie cu altoi dela firmă română!

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: *uime, umflături, buboale, cocitură, sugel, bubă-vîndată* apoi la *tăieturi de săcure ori de cușit, la durere de spate și de picioare, chiar și celuice cade de-i vinețește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!* Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu *coace fără nici o durere, spărgînd rana și trăgînd purotul (ceptura) și rămîne omul sănătos!* — *Folosește și la morburî învechite!* — *Și la ARSURI!*

Leacul e folositor și pentru *animalele domestice* rănite, de aceea e bine ca la *nimeni să nu lipsească din casă acest leac* pentru cazuri de *îmbolnăviri*, leacul să poate păstra dela 10-20 ani fără a să strica.

Acest medicament (leac) nu să află spre vânzare în nici o farmacie, ci să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut! — Ca să poată procura ori-și-cine, am redus (scăzut) prețul. Portul postal deasemenea îl plătesc cînd expelez comanda.

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 1 cor. 50 fleri. Două ruxi 2 coroane 50 fleri. Adresați-Vă cu încredere la **Romul Budou-Deleanu,** în Sibiu-Nagyszobon (Strada Măcelarilor Nr. 12).

Preț ieftin, vindecare sigură!

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul.

Acest leac e controlat și de medici, constatînd că e bun.

(890) Societatea pe acții 8-14

H O L A N D E Z Ă

pentru asigurări asupra vieții
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: Budapesta, Palatul propriu,
„Hollandi udvar“ VIII., Ullői-ut 4,
La finea anului 1909 avea sume asigurate peste
358 milioane coroane!

Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K.
A plătit asiguraților până acum: 96 mil. 370.016-33 K.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în
Budapesta și Reprezentanții Societății din țara întreagă, precum și

Dirigența pentru Ardeal: Agentura pentru Sebeșul-săsesc
(Szászsebes) — și jūr:

Fritz Prediger iun. **IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,**
Brașov, Str. neagră 14. **Invățători în Sebeșul-săsesc.**

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit alui Preț moderat!

DUMITRU MARTIN, Orăștie, Strada Cetății
măestru măsur (Casa proprie)

unde să pregătesc numai lucruri
bune, pentru edificii: uși, ferestri,
padimentări, arangiamente interne
pentru biserici, școli, prăvălii etc.,
mobile, și ori-ce alte lucruri ce
aparțin branșei acesteia.

(77) **PRIMEȘTE ȘI 2 INVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT!** 16-15

Noutate!

Lecithin-Cognac-ul

In urma puterii sale hrănitoare, e
cognac vindecător de prima ca-
tate, întăritor!

Cognacul-Lecithin are un efect
minunat la persoane rămase napoi
în dezvoltare, atât la copii cât și
la juri, dar mai ales la reconva-
lescenți (oamenii trecuți peste o
boală și acum sub înțărmar), —
căci puterea lor scăzută, după scurtă
întrebnițare a Cognacului Lecithin,
le revine cu desăvîrșire, — pentru
ceea-ce și medicii îl recomandă tare.

(915) Locuri de vânzare: 5-10

— In Orăștie: la firma *Jurkovits.* —
Pentru ținutul *Dobrei*: la firma *Komloșy*
și la *Frații Musteș*, prăvălii mixte. —
In *Dicioșinmartin*: prăvălia *D. Boilă.*

„Város-major Szanatorium“
și
„HYDROTHERAPIE“

26 odăi arangiate cel mai mo-
dern. Supraveghiere medicală
ușoară.

Telefon 88-99.

Birou central; stabiliment medical:
Budapest, Fereenz körut 29.
n. a 8-9; d. a. 3-5.

Director-șef:
Dr. Cosmutza.

(884) 8-

(905) **ANUNȚ.** 6-6

Vită altoită de tot felul
de soiuri;
foarte bine lucrată și desvol-
tată să vinde cu prețuri ieftine
la școala de viierit alui
Nicolae Bojița.
Szászsebes, strada Tăului nr. 12.

ALTOI DE VIIE AMERICANI

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai
distinge, atât pentru struguri de masă (admirabil ar-
ticlu de vânzare!), cât și soiuri de
vin: rizling, mușcateler, etc. —

să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă
DOMENIUL ROMÂNESC
DIN BOBALNA

lângă Orăștie, proprietatea dlui **Dr. AUREL VLAD**

Pentru toamna de față și pentru primavară, are la îndemână
jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școlii
întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut
nici o stricăciune, altoiile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:
„DOMENIUL DIN BOBILNA“
a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor
de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna cres-
cute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, sirește, și
prriește cu atât mai ușor. (832) 15-

N. MARGEL orologier, giuvaergiu și optician
în ORĂȘTIE, Piața-mare.

Recomandă magazinul său bogat provăzut cu tot felul de **giuvaere de aur și argin**
precum și

oroloage de buzunar, de aur și argin,
și oroloage de părete și pendule:

!! Foarte potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou !!

Reparaturi primește pe lângă garanță
și le execută repede!

(922)

Atelierul fotografic ADLER
din Orăștie!

Cel mai draguț cadou de Crăciun și Anul-nou e o fo-
tografie în medallion! Il fac după ori-ce fotografie ce mi-ș
trimite.

Recomand și măririle mele până la mărimea naturală
Pentru luarea de fotografii sărbătorești și ocazionale
merg și în provincă unde mă cheamă, fără socotire e
spese.

Mare depozit de ilustrate cu vederi de port și peisage
din comitatul Hunedoarei.

Rog binevoitorul sprijin:

Art. Adler,
fotograf.

(934) 2-3

(923) Nu cumpăra 3-20
nimic altceva contra
TUSEI,
contra răgușelei, catarului
și flegmei, a tusei cu zgîr-
ciuri și a celei măgărești,
decît gustoasele
CARAMELE DE PEPT alui
KAISER
cu chipul alor 3 brazi.

5900 atestată autentică
de not. publică dela
medici și privați,
despre succesul cel sigur.

Pachetul cu 20 și 40 fil. Doza 60 fil.

Să capătă în Orăștie la apotecarul
O Demeter și la *J. Graffius.*

In atelierul de **EUGEN NICOLA** din **BLAJ**
mașini alui (Balázsfalva)

să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice.
Să află în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare
de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblățit cu
motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz
sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvînt tot felul de mașini eco-
nomice! — Să vind cu prețuri moderate, și condițiuni de plată
favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

— Pentru răspîndirea mo-
toarelor mele, primesc
și schimb mașinile de
vapor! Cei-ce doresc a-și
cumpăra ori-și-ce fel de
mașini, să se adreseze
cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!
Catalog franco și gratis! (913) 5-10 Spriginiți industria română.

